Rekonstruovaný kroj hanáckého Slovácka. Fota z archivu autora

Těmto prvkům, které znehodnocují tradice, mohly bránit instituce, jakou bylo např. Ústředí lidové umělecké výroby (ÚLUV), jež bylo v 90. letech minulého století barbarsky zrušeno Ministerstvem kultury České republiky. Na Slovensku zůstalo a je to znát. Slovenská větev ÚLUVu nadále úspěšně funguje a tamní ministerstvo školství dokonce zařadilo téma současná lidová kultura do školních osnov.

Jedním ze způsobů hledání nápravy jsou i semináře (přednášky a diskuse o lidové kultuře, především o problematice krojů) pořádané loni již popáté Městským muzeem a galerií Hustopeče. Na tyto podněty navazuje v obcích hanáckého Slovácka hledání cest k původnímu folkloru. Jako příklad lze uvést pořizování rekonstruovaného svátečního kroje, který se kupř. v Němčičkách objevil před několika lety. Zmíněný kroj, nošený na hanáckém Slovácku ve vrcholném období tradiční lidové kultury, tj. zhruba v letech 1830 až 1850, zhotovila pod vedením dr. Soni Nezhodové z hustopečského muzea restaurátorka Yveta Petrásková z Bořetic. Kroj pochopitelně vyvolal v počátcích jisté rozpaky. Postupně však stále více rodin začíná chápat jeho hodnotu a nelituje finančních prostředků na jeho pořízení. Nejvíce se prosadil v Dambořicích – v tamním národopisném souboru Salajka.

Potěšitelné je, že i v Němčičkách už téměř deset let existuje Folklórní soubor Krůžek, jenž se za poměrně krátkou dobu dostal mezi přední folklorní kolektivy na Moravě a aktivitu vyvíjí i mimo obec. Například v září 2011 šel v čele krojového průvodu o Jihomoravských dožínkách v Brně a představil se tam i na pódiu se svým dožínkovým pásmem. V témže měsíci, za pouhý týden, se pak prezentoval na Slováckých slavnostech vína a otevřených památek v Uherském Hradišti. V minulém roce vystoupil v Praze na 59. Moravském plese, který se uskutečnil 21. února v Národním domě na Smíchově. Krojovaná chasa z Němčiček zde předvedla zdařilou ukázku své činnosti.

Velmi přínosným počinem Krůžku i němčičské radnice je zahájení příhraniční spolupráce se slovenskou obcí Dobrá Voda, a to především v oblasti folkloru. Došlo již k několika vzájemným návštěvám a vystoupením souborů z obou vesnic a jejich součástí byly i semináře o lidové kultuře. Po stránce etnografické patří vlastně obě obce do příbuzné skupiny. Pomyslná hranice, která od severu k jihu prochází přibližně středem Moravy, totiž orientuje nápěvový materiál i slohovou příbuznost východní Moravy směrem východním, tedy ke Slovensku (dřívějším Uhrám). Pro němčičský folklor to může být určité ozdravění, protože slovenská strana odolává komerci mnohem zdařileji.

V současnosti vedení FSK v čele s Filipem a Marií Stávkovými připravuje další žádosti k orgánům Evropské unie o dotace určené na příhraniční spolupráci zaměřenou na folklor se slovenským regionem Biele Karpaty a výhledově také na pořízení nových krojů, a to samozřejmě těch nově rekonstruovaných podle původních předloh.

O HADOVI A ZLATÉ KORUNCE

Alena Bartošíková

V místech, kde dodnes rozeznáte valy hradu Starého Světlova, žil prý jeden bohatý rytíř. Jednou ráno se vydal lesem, aby si prohlédl celé své rozsáhlé hospodářství. Jel pomalu na koni, nijak nespěchal, až přijel na okraj lesa. Tam se mu otevřel pohled do doliny, která pod ním ležela jako na dlani. Dlouho tam stál a kochal se krásou krajiny. Jsem šťastný člověk, pomyslel si. V té době byl bohatý, měl krásnou ženu a malého čiperného synka.

Vtom jeho pohled utkvěl na lesní cestě. Něco se před ním prudce zalesklo, jako by to bylo zlato. Rytíř se podivil. Sesedl z koně a přišel blíž. Byla to zlatá korunka a vedle ní ležel stočený černý had. Rytíř se ulekl, ale zároveň ho popadla taková touha po zlatě, že se chtěl korunky okamžitě zmocnit za každou cenu. Nemohl odolat, i když ho vnitřní hlas varoval, ať tak nečiní. Rychle korunku zvedl a ujížděl směrem ke svému hradu.

Když had procitl a jeho korunka, odznak moci, byla pryč, vydal se za rytířem. Ten právě vyjel z lesa, když se za ním se ozval hlas: *„Vrať korunku, která ti nepatří!“*

Ale rytíř nedbal a ujížděl tryskem domů. Had se vydal za ním a pronásledoval ho rychle až k jeho sídlu. Málem už rytíře dostihl, ale ten vjel cvalem do brány a jen tak tak za ním stráž stačila zabouchnout vrata. Had prudce narazil do dubových vrat a roztříštil si hlavu.

Od těch dob si rytíř přivlastnil právo užívat ve svém erbu obraz hada se zlatou korunkou. Ale jakoby se všechno obrátilo proti němu. Nevedlo se mu vůbec dobře, hospodářství upadalo, postihla ho neúroda. Každou noc se budil z těžkého snu, ve kterém ho pronásledoval had, a ve dne chodil jako mátoha. Až se o něho začala jeho mladá žena bát. On jí ovšem na její znepokojivé otázky, co ho trápí, neodpovídal. Jednou navečer jel na svém koni opět do lesů a víc se nevrátil. Marně ho jeho poddaní vyhlíželi, marně několik dní prohledávali okolí. Zmizel i s koněm. Mezi lidmi se povídalo, že si jeho život vzal hadův duch.

Erbovní znak – had s korunkou – je dodnes vyobrazen nad dveřmi kostela sv. Vavřince v Bojkovicích.